

Tian mupinim me'ẽ ke

Tian kome'ẽ paper ke mupinim. Jerusarẽ ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ tama'e kapitã a'e tĩ. Amõ Jesu mu a'e tĩ.

Amõ amõ jundéu awa ta Jesu rehe jurujar katu. Ame'ẽ ta amõ amõ ok ta pe ixo. Amõ amõ ywy pe har ok ta pe ixo. Ame'ẽ ta pe kome'ẽ paper pinim ke Tian mondo.

Tupã kotyhar ta pe: “Ihẽ mu ta” aja Tian pandu.

¹ Ihẽ Tian. Tupã rehe ihẽ aparaky axo. Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe ihẽ aparaky axo tĩ. Myrandu katu ke ihẽ apandu pandu, ame'ẽ riki ihẽma'e parakyha.

Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke. Jundéu awa ta ke pehẽ. Pehẽ riki kome'ẽ ywy keruhũ rupi pehãi peho ame'ẽ ta ke pehẽ. Upa pehẽ pe katuha ke ihẽ amondo axo.

Jurujar katuha rehe har

² Ihẽ mu ta! Pehẽ rehe upa pyraraha uhyk rahã, pehẽ rury katu pexo. ³ Pyraraha upa asa oho rahã, Tupã rehe pejurujar katu te we pexo. Aja rahã, amõ pyraraha uhyk rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu katu te ta tĩ. Aja pekwa katu. A'erehe pehẽ rury katu pexo. ⁴ Pesak katu te'e pehẽ juehe pexo. Pehẽ rehe pyraraha uhyk rahã, aja te'e Tupã rehe pejurujar katu pexo. Aja rahã, Tupã pandu ta: “Pehẽ katu. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe” aja. Pe, Tupã putar, aja pexo katu ta.

⁵ Pehẽ ngi har ma'e ke amõ ukwa ym te rahã, Tupã pe a'e pandu pandu katu ta me'ẽ te'e. Aja rahã ukwa katuha ke Tupã muwyr ta ipe. Ame'ẽ ke a'e me'ẽ ta. Me'ẽ katu ame'ẽ ke a'e. “Mã! Pandu hũ. Ihẽ ame'ẽ ym ta. Eho” aja a'e pandu ym te. A'e me'ẽ katu ta ngã pe. ⁶⁻⁸ Ma'e ke Tupã namõ pepandu pandu rahã, ame'ẽ ke pehẽ pe a'e

muwyr ta, aja pejurujar katu te pexo. “Muwyr ta nahã my?” aja ym pekwa pexo. Aja pekwa pexo rahã, y ramüi pe har y kotok keruhü aja saka ta. Ame'ë ke amõ koty koty ywytu peju peju raho. Aja: “Muwyr ta nahã my?” “Anĩ, muwyr ym ta nahã my?” aja amõ koty koty pejurujariha ke. Katu ym aja. Aja ta amõ ixo rahã, jandema'e sawa'e te ngi pyhyk ym ta ma'e ke. Ukwa ym ma'e.

Mã peja hury katu ixo rĩ

⁹ “Mã nde erekwa ym te ame'ë ke nde” aja nde rehe har kome'ë wy keruhü pe har ta ukwaha naĩ. Aja rahã, jumupyai ym. Mã peja hury katu a'e ixo. Tupã riki ma'e ukwa katu te ame'ë ke a'e, aja ukwa ta, a'erehe mã peja hury katu ixo. ¹⁰ Amõ imu ima'ehü namõ ixo rahã, hury katu ixo tĩ. Ame'ë ma'e ke amõ mukanim ingi rahã, mã peja a'e hury katu ixo rĩ. Ima'ehü ame'ë ta kupi'i'a aja saka. Yman rahã ixo ym ta. Kupi'i'a manõ ta. Aja amõ ta aja ima'ehü ame'ë ta manõ ta tĩ. ¹¹ Warahy opok rahã, kupi'i ke warahy hakuha jukwa. I'a ke upa kukúi. I'a katuha upa manõ. Aja ta ima'ehü ame'ë ta ke tĩ. Ima'e ixoha rehe har jõ a'e ukwa ukwa ixo rahã, a'e kanim ta tĩ. Kupi'i'a aja kanim ta tĩ. Manõ ta tĩ.

Pyraraha rehe har

¹² Pyraraha amõ imu rehe uhyk rahã, katu aja ixo we rĩ. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ym we. Aja rahã, hury katu a'e. Pyraraha upa, pe, a'e jurujar katu ehe rĩ. Aja rahã, uhãha ke Tupã me'ë ta ipe. Inamõ aja te'e ta ixo. Ame'ë ke upa ipy'a katu ehe ame'ë ta pe Tupã me'ë ta tĩ. “Ihë rehe ipy'a katu ame'ë ta pe uhãha ihë ame'ë ta” aja Tupã pandu katu. ¹³ Pyraraha uhyk ehe rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e. Aja rahã: “Ma'e pyraraha Tupã muwyr ihë pe. A'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihë ama'e.” Aja mã peja epandu ym. Anĩ. Marã ka ym ma'e ka'u te'eha ke Tupã

ma'eha. “Ma'e nde ereka'u te'eha ke ema'e” aja jurujar katu ehe ame'ẽ ta pe a'e pandu ym te. A'erehe: “Tupã riki pyraraha muwyr ihẽ pe, a'erehe ma'e aka'u te'eha ke ihẽ ama'e” aja mã peja ebandu ym te.

¹⁴ Ma'e ka'u te'eha ke amõ ma'e rahã, kuja ta. Ma'e ka'u te'eha ke a'e putar katu. Ame'ẽ riki a'e ke muka'u te'e. Ame'ẽ rape rupi oho, ame'ẽja saka. Pe, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. ¹⁵ Pe, ame'ẽ ka'u te'eha ke a'e putar. Ame'ẽ ke ipy'a pe ukwa ukwa ixo rahã, ma'e ka'u te'eha ke a'e ma'e. (Ipy'a ngi uhem, ame'ẽja saka.) Pe, a'e ma'e rahã, manõ ta. Ame'ẽ riki mupyraraha renda pe oho ta, aja riki.

¹⁶ Ihẽ mu ta! Pehẽ rehe ihẽ py'a katu. Pehendu katurahã! (Ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu.) Mã peja ame'ẽ ke muka'u te'e ym pehẽ! ¹⁷ Upa ma'e katu ame'ẽ ke japyhyk, ame'ẽ riki ywa ngi tur. Upa katu te ma'e ke aja tĩ. Upa katu te ame'ẽ ke Tupã muwyr. Upa ywa rehe ma'e hendy, ame'ẽ ta ke a'e mujã. Warahy hendy rahã, rysãha pehĩ. Jahy hendy rahã, pytuniha pehĩ tĩ. Tupã aja ym. Pytuniha nixói te, aja saka. Rysãha nixói te, aja tĩ. (A'erehe a'e me'ẽ me'ẽ ame'ẽ ke aja te'eha katu te ame'ẽ ke.) ¹⁸ A'e putar katu, a'erehe ta'yr ta aja jande ke a'e mu'am. Je'ẽha jetehar te rupi a'e mu'am. Aja rahã, jande riki jepy te ame'ẽ ta ke, ame'ẽja saka. A'engi amõ Tupã ra'yr ta aja ta tĩ. Ta'yr ta aja mu'am ta tĩ.

Ma'e katu ame'ẽ ke mujekwa ame'ẽ ta rehe jahendu katu ta me'ẽ te'e

¹⁹ Ihẽ mu ta! Pehẽ rehe ihẽ apy'a katu ame'ẽ ta ke pehẽ! Kuja pekwa pekwa pexo! “Mã! Ma'e peka'u te'eha pema'eha ke pehijar” aja pehẽ pe amõ ta pandu rahã, pahar pehendu katu a'eta rehe. Pahar ym je'ẽha pemujywywyr a'eta pe. Pahar pehẽ py'a pemahy ym tĩ.

²⁰ Awa ta katu aja Tupã putar. Amõ parahy rahã, katu aja

ym ta. A'erehe pahar pehē py'a pemahy ym. ²¹ Upa ma'e peka'u te'e'eha pema'eha ke pehijar. Pexo ai te'e ame'ē ke aja tī. Pehijar tī. Tupā rehe pehendū katu. Ima'e je'ēha ke pehē py'a pe a'e mupyta. Ame'ē ke rehe pehendū katu. Ame'ē ke rehe pejurujar katu rahā, pehē ke a'e muhā katu ta.

²² Ima'e je'ēha rehe pehendū katu. Pehendū jō rahā, pehē ke Tupā muhā katu ta, aja pekwaha naī. Mā peja peka'u te'e ym pexo. Kuja katu te. A'e je'ēha mujekwa, aja pema'ema'e katu ta me'ē te'e. ²³ Je'ēha rehe amō hendū. Pe, mujekwa aja a'e ma'ema'e ym rahā, kuja ta a'e. Waruwa pe i'ā ke a'e usak. Aja te'e ixo. ²⁴ I'ā rehe a'e usak te'e. Pe, oho ingi. Pahar harái. Ma'e ym ma'e ke. Myja i'ā ixoha my, ame'ē ke pahar harái. Ma'e ym ma'e ke. ²⁵ Ima'e je'ēha katu te ame'ē ke rehe amō usak usak katu. Ame'ē rehe hendū katu rahā, ma'e ka'u te'e'eha ke ma'ema'e ym. Aja je'ēha rehe a'e hendū katu tī. A'e hendū te'e ehe, pe, pahar harái. Anī. Aja ym. Je'ēha mujekwa aja a'e ma'ema'e katu tī. Aja rahā, upa a'e ma'ema'e ame'ē ke rehe Tupā muhury katu.

²⁶ Tupā rehe ipy'a ke amō moī moī katu, aja a'e ukwa. Aja rahā, je'ēha ke mutambyk rahā, katu tiki. Je'ēha ke mutambyk ym rahā, Tupā rehe ipy'a moī moīha ke te'e aja. Jumuka'u te'e a'e juehe. ²⁷ Kuja Tupā, jande pái keruhū putar katu tī. Ipy'a ke amō moī moī katu te ehe. Ame'ē riki jetehar te ke. Aja rahā, kuja katu ipe. Ipái ym te ame'ē ta pyrara ixo. Imāi nixói te tī. Ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē rahā, ame'ē riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu, ame'ēja saka. Ixawa'e ym ame'ē ta pyrara ixo tī. Ame'ē ta pe ma'e ke me'ē me'ē rahā, ame'ē riki Tupā rehe ipy'a moī moī katu tī, ame'ēja saka tī. Tupā rehe hendū ym ame'ē ta ma'e ka'u te'e'eha ke ma'ema'e. Ame'ē ta aja ym rahā, katu tiki tī.

2

Amō ta rehe juja katu te usak rahā, katu tiki

¹ Ihē mu ta! Jesu Kirisutu, jandema'e sawa'e te rehe pejurujar katu. A'e riki Tupāma'e weraha pe ixo ame'ē ke a'e. Pejurujar katu ehe, a'erehe amō ta rehe pesak rahā, pesak aja pema'e katu. “Kome'ē sawa'e amō ta 'ar koty te we katuha.” “Peme'ē anī” aja ym pekwa pekwa pexo. “Kome'ē sawa'e amō ta wyr koty te we katuha.” “Peme'ē anī” aja ym pekwa pekwa pexo tī. (Juja katu te pesak a'eta rehe.) Aja rahā, katu tiki. ² Pesarahā! Pehēma'e jy'ariha renda pe ima'ehū ame'ē ke ixu uwyr. Itatawa ke te'e ipo rehe har mujā ame'ē ke namō ixo. Heta ipo rehe har namō ixo. Ima'e mundeha katukwer ame'ē ke namō ixo. Amō sawa'e ima'e ym te ame'ē ke ixu uwyr tī. Ima'e jaxer ai ame'ē ke namō ixu uwyr. ³ Pe, ima'e mundeha katukwer namō ixo ame'ē pe pepandu:

—Se ewapyk. Se katu te — aja ipe. (Aja rahā, ame'ē sawa'e katu, aja pekwaha.)

Amō sawa'e pe anī. Ima'e ym te ame'ē pe pepandu:

—Anī, sa'e! Epu'am! Paite we ewapyk eho — aja ipe. (Aja rahā, ame'ē sawa'e katu ym, aja pekwaha.)

⁴ Aja rahā, amō koty koty sawa'e ta rehe pesak. Katu ym aja. Katu ym pehē py'a pe pekwa pekwa pexo. A'erehe amō riki katu. Amō katu ym. Aja pekwa pekwa pexo. Katu ym aja. (A'erehe juja katu te amō ta rehe pesak rahā, katu tiki.)

⁵ Ihē mu ta! Pehē rehe ihē apy'a katu ame'ē ta ke pehē! Pesarahā! Kome'ē ywy keruhū pe ima'e ym te ame'ē ta ixo. Amō amō rehe Tupā katu usak. Pe, a'eta riki jurujar katu ehe. Ame'ē ta riki hury katu. Māte hū ima'e ke aja saka ame'ē. Pe, Tupā pandu: “Ihēma'e ta ke pehē. Ihē renda pe peho katu ta” aja ima'e ym te ame'ē ta pe pandu. Ame'ē ke ipy'a katu ehe ame'ē ta pe Tupā pandu katu tī:

—Ihẽ renda pe peho ta — aja ipy'a katu ehe ame'ẽ ta pe Tupã pandu katu tĩ.

⁶ Ima'e ym te ame'ẽ ta rehe Tupã katu usak. Pehẽ anĩ. Ima'e ym te ame'ẽ ta ke pemuhuxĩ riki. Katu ym aja. Pesarahã! Ima'ehũ ame'ẽ ta riki pehẽ ke mupyrara riki. A'eta riki pehẽ ke kapitã ruwa koty hykýi raho. ⁷ A'eta riki her katu te ame'ẽ rehe juru ai. “Jesu kotyhar ta” ame'ẽ her rehe juru ai. “Jesu kotyhar ta” aja pehẽ pe Tupã pandu. Pehẽ rehe ame'ẽ her a'e moĩ, ame'ẽja saka.

⁸ Je'ẽha ke kapitã keruhũ mondo, ame'ẽ rehe pehendu katu rahã, katu tiki. Ame'ẽ je'ẽha Tupã je'ẽha rehe ihĩ. Kuja: “Nde juehe nde erepy'a katu. Aja mã peja nde namõ ixo ame'ẽ ta rehe epy'a katu tĩ.” ⁹ Pe, amõ ta rehe pesak. Pe, amõ amõ pehẽ 'ar koty te we katuha aja pekwa pekwa pexo rahã, ma'e katu ym ame'ẽ ke pema'e. Soroka pe jõ pesak, ame'ẽja saka. Katu ym aja. Aja rahã: “Pehẽ katu ym. Tupã je'ẽha rehe pehendu ym” aja pehẽ rehe har ame'ẽ je'ẽha mujekwa. ¹⁰ Tupã je'ẽha rehe amõ hendu. (Heta pehĩ.) Pe, peteĩ je'ẽha rehe hendu ym rahã, upa katu te je'ẽha rehe hendu ym tĩ. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e, aja tĩ. ¹¹ Pesarahã! Juja katu te Tupã je'ẽha ke. Kuja tĩ. Tupã pandu:

“Amõ kūjã rehe eka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe eka'u te'e ym tĩ” aja pandu. (Ame'ẽ rehe pehendu katu ta me'ẽ te'e.)

Amõ we tĩ:

“Amõ ta ke ejukwa ym” aja Tupã pandu tĩ.

(Ame'ẽ rehe pehendu katu ta me'ẽ te'e tĩ. Upa katu te je'ẽha rehe pehendu katu ta me'ẽ te'e. Upa juja katu te.) Amõ kūjã rehe nde ereka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe nde ereka'u te'e ym tĩ. Anĩ. Te'e amõ ke nde erejukwa rahã, je'ẽha rehe nde erehendu ym. Ma'e jaxer ame'ẽ ke nde erema'e. (Amõ kūjã rehe nde ereka'u te'e tĩ, ame'ẽja

saka tĩ. Amõ sawa'e rehe nde ereka'u te'e tĩ, ame'ēja saka tĩ.) A'erehe upa katu te Tupã je'êha rehe nde erehendu ym tĩ. ¹² Kirisutu je'êha rehe amõ jurujar katu rahã, ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ngi a'e uhem katu, ame'ēja saka. (A'erehe ma'e ka'u te'eha ma'ema'eha ke hijar.) Kirisutu je'êha rupi amõ ta ke Tupã mupyrara ta. Pehẽ rehe har ukwa ta tĩ. Katu my? Katu ym my? A'erehe je'êha ke pemutambyk, aja pexo katu. Pexoha aja tĩ. Pemukatu tĩ. ¹³ Aja ym rahã, pehẽ rehe Tupã pyrara ym usak ta tĩ. Mupyrara rahã, pyrara ym usak ta tĩ. Amõ ta rehe amõ pyrara usak rahã, kyje ym ta a'e. Tupã mupyraraha ngi kyje ym ta. Tupã pyrara usak ta ehe tĩ, a'erehe kyje ym ta.

Jetehar Jesu rehe jurujar katu rahã, katu ame'ẽ ke ma'ema'e ta

¹⁴ Ihẽ mu ta! Pesarahã! Amõ pandu:

—Tupã rehe ihẽ ajurujar katu — aja a'e.

Pe, Tupã putar aja a'e ma'ema'e ym rahã, katu ym. Aja jurujar katu rahã, a'e ke Tupã muhã ym ta. ¹⁵ Kuja saka ame'ẽ. Ko amõ imu ta ixo my. Hendyr amõ ta ixo nahã my. A'etama'e mundeha ke nixói. A'eta mi'u nixói te tĩ. ¹⁶ Pe, a'eta pe ma'e ke peme'ẽ ym te rahã, kuja katu ym pepandu:

—Mã peja pehẽ rehe Tupã usak katu. Mã peja nema'e mundeha Tupã muwyr katu. Mã peja pehẽ mi'u ke Tupã muwyr katu — aja pepandu.

Anĩ. Peme'ẽ ym te rahã, ame'ẽ panduha katu ym. Me'ẽ ym te ma'e ke, a'erehe katu ym. ¹⁷ Aja amõ jurujar katuha tĩ. Tupã rehe amõ jurujar katu jõ. Pe, katu ame'ẽ ke ma'ema'e ym rahã, jurujar katuha riki katu ym. Te'e aja saka.

¹⁸ Pe, amõ pandu ta my:

—Tupã rehe nde erejuruju katu. Ame'ẽ jõ katu. Ihẽ anĩ. Ma'e katu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu. Ame'ẽ jõ katu tĩ — aja a'e pandu.

Aja rahã, ihẽ apandu ta ipe:

—Anĩ. Tupã rehe ihẽ ajuruju katu. A'erehe ma'e katu ame'ẽ ke ihẽ ama'ema'e katu tĩ. Aja ihẽ ajuruju katuha ke ihẽ amujekwa ta. Myja nde erejuruju katuha ke nde eremujekwa ta my? Nde erema'eha katu ym rahã, marã ka ym nde eremujekwaha — aja apandu ta. (Ihẽ Tian.)

¹⁹ Peteĩhar jõ Tupã, aja nde erekwa erexo. A'erehe nde ke Tupã muhã katu ta, aja nde erekwaha naĩ. Anĩ. Esarahã! Aja ajã ta ukwa katu tĩ. “Peteĩhar jõ Tupã” aja ukwa katu tĩ. A'erehe a'eta kyje hũ ingi. Ryrýi riki tĩ. (Anĩ. Ame'ẽ ta ke Tupã muhã ym te.) ²⁰ Mã! Nde ereka'u te'e nde ke! Ma'e ke nde erekwa tar katu my? Esarahã! Tupã rehe amõ juruju katu. Pe, a'e ma'ema'eha katu ym rahã, a'e juruju katuha riki katu ym tĩ.

²¹ Esarahã! Amujekwa ta. Yman te Amarã ixo. Jande ramũi ke a'e. Myja katu te a'e my, aja Tupã ukwa. Kuja. A'e ma'eha namõ Amarã mujekwa. Ita matyr, ame'ẽ 'ar pe ta'yr ke a'e mou rahã, Tupã pandu ame'ẽ ke rehe hendu katu, aja mujekwa Tupã pe. (Ta'yr rer Isak.) ²² Pesarahã! Tupã rehe a'e juruju katu, a'erehe a'e ma'eha katu tĩ. Mokõi pehĩ. Juruju katuha pehĩ. Amarã ma'eha pehĩ tĩ. A'e ma'eha katu ame'ẽ ke mujekwa katu. Kuja. Jetehar te ke Tupã rehe a'e juruju katu, aja mujekwa katu ipe. ²³ Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ panduha aja uhyk katu. Kuja:

“Tupã pandu ame'ẽ ke rehe Amarã juruju katu.

A'erehe Tupã pandu: ‘A'e katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe’ aja Amarã rehe har.” Aja Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ.

Pe, Amarã pe Tupã pandu:

—Ihẽ rehe katu ame'ẽ ke nde — aja ipe.

²⁴ Pesarahã! Pekwa katu apo! Amõ katu ame'ẽ ke ma'ema'e, a'erehe Tupã pandu: “Nde katu te. Ma'e nde ereka'u te'eha nde erema'eha nixói te nde pe” aja riki. Jurujar katu ehe rahã jõ, aja ym Tupã pandu.

²⁵ Aja Hambe a'e tĩ. Kũjã ka'u te'e ame'ẽ ke a'e. Ima'e ma'eha katu, a'erehe Tupã pandu:

—A'e riki katu te. Ma'e ka'u te'eha ma'eha nixói te ipe — aja.

Kuja Hambe katu ame'ẽ ke ma'e. Jundéu awa tama'e je'ẽha rahoha ta uhyk ehe rahã, hok pe a'eta ke kũjã muxe katu. (Pe, mukanim. A'erehe ame'ẽ ta ke Hambe rekoha pe har ta pyhyk ym.) Pe, a'eta oho rahã, amõ awa rape rupi mujywyw mondo. ²⁶ Amõ we ihẽ amujekwa ta. Awa'ã awa rehe ihĩ ym rahã, awa ke manõ te'e. Aja Tupã rehe amõ jurujar katu tipe. Pe, ma'eha katu ym rahã, manõ te'e, ame'ẽja saka. Jurujar katuha riki te'e aja saka.

3

Amõ pandu ame'ẽ rehe har

¹ Ihẽ mu ta! Tupã je'ẽha ke pehẽ johu pemu'e tar katu. Pehẽ johu mu'eha ta aja ym rahã, katu tiki. Ma'erehe my? Kuja. Jande jamu'e, aja jama'ema'e my. Jama'ema'e ym rahã, jande ke Tupã mupyrara ta. Mu'e ym ame'ẽ ta 'ar koty te we jande ke mupyrara ta. Aja pekwa katu. A'erehe pehẽ johu pemu'e ym rahã, katu tiki. ² Jande jamu'e rahã, upa jande jajawy we. Ame'ẽ riki ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke. Amõ pandu rahã, jawy ym te rahã, katu te ame'ẽ ke a'e. Juehe har a'e ukwa katu. ³ Pesarahã! Amujekwa ta. Tupaham pe kahwa ãpũi ke jande japukwar. Ta'yr mi tupaham. Ame'ẽ pe amõ amõ koty jaraho. Aja jande rehe jamuhendu katu. Pe, jande jaho tar katu, ame'ẽ rupi jande ke raho.

⁴ Amõ we amujekwa ta. Jarusu keruhũ rehe har pekwa pekwa pexo tĩ. Tiha te hũ ame'ẽ ke. Ywytu keruhũ mujan katu tipe. Pe, ruwakiha ta'yr te mi ame'ẽ pe amõ muruwak katu raho. Pe, oho tar katu, ame'ẽ rupi sawa'e muruwak raho. ⁵ Aja awa rembe tĩ. Jarusu keruhũ ruwakiha ta'yr te mi, ame'ẽja saka. Awa rembe ta'yr te mi tipe tĩ. Pe, ame'ẽ pe ma'e rehe har pandu pandu te hũ.

Kupixa keruhũ xirik hũ oho oup, ame'ẽ ke rehe pekwa pekwa pexo tĩ. Tata ta'yr te mi ame'ẽ pe te'e amõ upa katu te hapy indo. Upa katu te ukwái. Ame'ẽja saka jande rembe tĩ. Ta'yr te mi. Ame'ẽ pe ma'e ke japandu pandu hũ. ⁶ Amõ pandu ame'ẽ ke tata aja saka. Amõ juru pe hembe ihĩ. Ame'ẽ pe je'ẽha ke mutambyk ym riki. Tata aja saka upa mujaxer. A'erehe ixoha ke upa mujaxer. Mupyraraha renda ngi tata uhem, ame'ẽja saka. Ame'ẽ namõ jande jaxoha ke upa mujaxer.

⁷ Pesarahã! Upa ka'a rupi ixo ame'ẽ ke amõ muhymba. Yman upa ame'ẽ ta ke mujarõ ym. Ka'a rupi wata ame'ẽ ke muhymba. Ma'ewyra ta ke aja tĩ. Muhymba tĩ. Ipusu pe te'e wata ame'ẽ ke aja tĩ. Muhymba tĩ. Y rupi ixo ame'ẽ ta aja tĩ. Muhymba tĩ. Mujarõ ym tĩ. ⁸ Amõ pandu ame'ẽ ke anĩ. Marã ka ym mujarõ ym ha, aja saka. Upa je'ẽha ngã mutambyk ym. Marã ka ym kanĩha ingi. Henem ahyha aja saka. Ahyha jukwa ta me'ẽ te'e, ame'ẽja saka. Aja riki amõ pandu ame'ẽ ke tĩ. ⁹ Jande pái keruhũ riki jandema'e sawa'e te. Japandu ipe:

—Ne jõ riki katu te me'ẽ ke — aja japandu ipe tipe.

Pe, jande anam ta rehe jande riki juru ai hũ. Katu ym aja. Ija katu te awa ta ke Tupã mujã tĩ. Tupã aja mujã tĩ. A'erehe ame'ẽ ta rehe juru ai hũ rahã, (Tupã rehe juru ai tĩ, aja tĩ.) Katu ym aja. ¹⁰ Je'ẽha katu ame'ẽ ke amõ pandu katu. A'e riki panduha katu ym ame'ẽ ke pandu tĩ. Katu ym aja. Ihẽ mu ta! Aja me'ẽ mã peja ym pepandu.

¹¹ Pesarahã! Amõ we amujekwa ta. Y te ke mundu ngi muhem. Marã ka ym y he'ẽ ame'ẽ ke muhemihã ingi tĩ. Mokõihãr muhem ym ta. ¹² Ihẽ mu ta! Pesarahã! Narãiy ngi irimã uhem ym. Murukuja rymbo ngi narãiy uhem ym tĩ. Y he'ẽ ame'ẽ ke mundu ngi muhem rahã, y te ke muhem ym tĩ. (Aja amõ pandu me'ẽ ke tĩ. Katu ame'ẽ ke pandu rahã, mã peja katu ym ame'ẽ ke pandu ym tĩ.)

Ma'e ukwa katuha ke Tupã muwyr, ame'ẽ rehe har

¹³ (Pehẽ ngi har mu'eha ta ixo my?) Ame'ẽ ta ngi har ma'e ukwa katu ame'ẽ ke ixo my? Ixo rahã, ame'ẽ ke emujekwa katu amõ ta pe. Ixoha katu rahã, ukwa katu ame'ẽ ke a'e, aja emujekwa katu. Ma'ema'eha katu rahã, ukwa katu ame'ẽ ke a'e, aja emujekwa tĩ. “Katu ihẽ jupe” aja ym ha namõ emujekwa tĩ. Ma'ema'e katuha namõ aja tĩ. Ukwã katuha ke emujekwa tĩ. ¹⁴ Pe, amõ rehe pejyty'ym rahã, pehẽ riki pekwa katu ame'ẽ ta ke aja ym pehẽ juehe har pekwa pekwa pexo. Amõ rehe parahy rahã, aja tĩ. Pekwa katu ame'ẽ ta ke, aja ym pehẽ juehe har pekwa pekwa pexo tĩ. Pehẽ juehe har jõ pekwa pekwa pexo rahã, aja tĩ. Pekwa katu ame'ẽ ta ke, aja ym pehẽ juehe har pekwa pekwa pexo tĩ. Pekwa katu ame'ẽ ke aja pexo rahã, katu pehẽ jupe, aja ym pexo. Pekwa katu ame'ẽ ta ke aja pexo rahã, jetehar te ke te'e aja ym pepandu tĩ. ¹⁵ Aja ukwaha ke ywa ngi uwyr ym. Tupã muwyr ym. Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ukwaha aja riki. Ipy'a katu ym ame'ẽ ke ngi uhem. Ajã ta ukwa aja ame'ẽ. ¹⁶ Amõ rehe amõ jyty'ym rahã, amõ ta namõ je'ẽ je'ẽ hũ a'eta jupe. Upa ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e ta tĩ. Juehe har jõ ukwa ukwa ixo rahã, aja tĩ. Je'ẽ je'ẽ hũ a'eta jupe tĩ. Upa ma'e katu ym ame'ẽ ke ma'e ta tĩ.

¹⁷ Ywa ngi ma'e ukwa katuha uwyr rahã, ame'ẽ amõ koty. Tupã muwyr ame'ẽ ke rahã, amõ koty. Kuja py riki.

Ma'e jaxer ame'ẽ ke ipy'a pe ukwa ukwa ym ixo. Ukwa katu, a'erehe amõ namõ jumai ym aja a'e ixo. Parahy ym a'e ixo. Hury katu a'e ixo tĩ. Amõ namõ juehe katu a'e ixo tĩ. Amõ ta rehe pyrara hũ usak tĩ. Katu ame'ẽ ke jõ ma'ema'e hũ tĩ. Ima'ehũ ame'ẽ ta rehe jõ ipy'a ym tĩ. Juja katu te ngã rehe usak katu riki. Mokõi ukwaha aja ym a'e ixo tĩ. ¹⁸ Aja ukwa katuha namõ amõ ixo rahã, jumaiha ke mukatu oho. Aja rahã, hury katu a'eta juehe ixo.

4

Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu aja pepandu ym

¹ Apo amõ koty apandu ta. Pejumai mai pehẽ juehe pexo. Peje'ẽ je'ẽ hũ pehẽ jupe pexo tĩ. My ngi uhem my? Pehẽ py'a ngi uhem, ame'ẽja saka. A'ep upa ma'e peputar ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo. ² Ma'e ke peputar hũ tipe. Marã ka ym pepyhykiha. A'erehe amõ ta ke pejukwa tar katu. Aja me'ẽ pepyhyk tar katu ma'e ke. Ma'e ke rehe katu pesak tipe. Marã ka ym pehẽma'e wan ta. A'erehe amõ ta namõ pejumai mai. Peje'ẽ je'ẽ hũ inamõ tĩ. Aja pepyhyk ta tipe. Katu ym aja. Peputar ame'ẽ ke Tupã namõ pepandu ym. A'erehe ame'ẽ ke nixói pehẽ pe. ³ Tupã namõ pepandu rahã, pehẽ juehe har jõ pekwa pekwa pexo. Kuja. Pejumuhuryha jõ Tupã namõ pepandu tipe. A'erehe muwyr ym pehẽ pe.

⁴ Pehẽ riki Tupã ke pehijar peho ame'ẽ ta aja saka! “Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu” aja pandu rahã, Tupã ruwajan ke a'e, aja pekwa katu. “Tupã rehe ipy'a ym ame'ẽ ta ma'ema'eha riki katu” aja pandu tar katu rahã, Tupã ruwajan wan ta a'e tĩ. Aja huwajan ta rahã, Tupã ke hijar ame'ẽ ta ke. Katu ym aja. ⁵ Tupã je'ẽha rehe panduha ihĩ. Ame'ẽ riki jetehar te ke aja pekwa katu. Kuja ihĩ:

“I'ã ke jande py'a rehe Tupã moĩ. Tupã kotyhar ta ke jande aja a'e putar katu te.

A'erehe Tupã ke jahijar rahã, jande rehe Tupã'ã jyty'ym a'e” aja panduha ihĩ.

⁶ Amõ we tĩ. Tupã je'ẽha rehe kuja panduha ihĩ tĩ:

“ ‘Katu ame'ẽ ke ihẽ. Tupã ke aputar ym’ aja pandu ame'ẽ ke Tupã putar ym tĩ.

‘Katu ame'ẽ ke ihẽ’ aja ym ixo ame'ẽ ke rehe Tupã hury katu tĩ” aja panduha ihĩ.

Aja rahã, i'ar koty te we pehẽ rehe Tupã ipy'a katu.

“*Katu ame'ẽ* ke jande” aja ym pexo

⁷ Pehẽ rehe Tupã ipy'a katu, a'erehe Tupã rehe pehendu katu. Satana rehe anĩ. (Ãjã ramũi a'e.) Pehendu ym ehe. Aja rahã, a'e atu oho ta pehẽ ngi, ame'ẽja saka. ⁸ Ka'u te'e me'ẽ ta! Pehẽ pe ihẽ apandu katu! Ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym. Pehẽ py'a pe mokõi pekwaha namõ pexo ame'ẽ ta! Pehẽ pe apandu katu tĩ! Mã peja pehẽ py'a ke Tupã juhyk katu. (Aja mokõi pekwaha aja ym pexo.) Aja rahã, Tupã rake pehyk peho, ame'ẽja saka pexo. Aja rahã, pehẽ rake a'e riki uhyk ta uwyr tĩ, ame'ẽja saka tĩ. ⁹ Ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, pepyai pexo. Pejixi'u tĩ. Pepuka puka hũ ame'ẽ ke pehijar tĩ. Pe, pejixi'u pexo. Pehẽ ruryha ke pehijar tĩ. Pe, pepyai pexo. (Aja Tupã koty pehẽ py'a pemuruwak tĩ, aja pemujekwa.) ¹⁰ “Katu ame'ẽ ke jande” aja ym pexo. Aja Tupã ruwa koty pexo katu, ame'ẽja saka. Aja rahã: “Pehẽ katu” aja a'e pandu ta. (Pehẽ py'a upa juhyk rahã, aja me'ẽ pehẽ rehe har a'e pandu ta.)

Pehẽ mu rehe pehẽ juru ai ym

¹¹ Ihẽ mu ta! Pehẽ pe apandu katu! Ma'e jaxer ame'ẽ ke pepandu ym pehẽ jupe pexo. Imu rehe har ma'e jaxer ame'ẽ ke amõ pandu rahã, Tupã je'ẽha riki katu ym, aja a'e

pandu. Tupã je'êha riki jaxer aja a'e ukwa tĩ. (Ma'erehe my? “Amõ rehe juru ai ym” aja Tupã je'êha rehe panduha ihĩ. A'erehe amõ rehe juru ai rahã, Tupã je'êha 'ar koty te we ukwa katu, aja ukwaha naĩ. A'erehe Tupã je'êha jaxer aja ukwaha naĩ.) Tupã je'êha riki jaxer aja nde erekwa rahã, je'êha rehe nde erehendu ym apo 'y. Aja rahã Tupã je'êha riki jaxer aja nde erekwa ame'ẽ ke nde. Katu ym aja. ¹² Myja awa ixo katu my, ame'ẽ je'êha ke Tupã jõ me'ẽ katu. A'e riki awa ke mupyrara katu tĩ. A'e jõ riki awa ke muhã katu tĩ. A'e jõ riki awa ke mupyraraha renda pe mondo katu ta tĩ. Tupã aja nde tĩ, aja nde erekwaha nde jupe. Katu ym aja. A'erehe: “Ihẽ mu riki jaxer” aja epandu ym.

Tupã putar ame'ẽ ke ema'ema'e katu

¹³ Yman rahã pexo ame'ẽ ke rehe har pandu me'ẽ ta! Ko pehẽ pe ihẽ apandu ta apo 'y. Pepandu:

—Koĩ amõ ok ta pe jaho ta. Koĩ har pewe nahã my? Ukwa ym awa. A'ep jahyk rahã, heta jahy jamukanim ta. Pe, jama'ema'e katu ta a'ep. Aja tamatarer hũ japyhyk ta — aja pepandu.

¹⁴ Koĩ se pexo ta my? Ame'ẽ ke pekwa ym te. Pexoha riki ywy takãxĩha ta'yr mi, ame'ẽja saka. Takãxĩha ta'yr mi ihĩ. Pe, pahar ywytu mukanim raho. Aja pexoha tĩ. Ko pexo. Pe, pahar pemanõ ta my. ¹⁵ A'erehe kuja pepandu rahã, katu tiki:

—Jandema'e sawa'e te putar aja jaxoha katu ta. Pe, ma'e ke jama'ema'e katu ta my. Anĩ rahã, a'e putar rahã, amõ koty jama'ema'e katu ta my — aja pepandu rahã, katu tiki.

¹⁶ “Jandema'e sawa'e te putar rahã” aja ym pepandu rahã, kuja pepandu. “Jande katu te jande” aja pehẽ juehe har pekwha pehẽ jupe. Katu ym aja. “Jande atu jama'ema'e katu ta” aja pepandu. Ame'ẽ katu ym tĩ. ¹⁷ (A'erehe pesak katu pexo!) Ukwa katu awa apo

'y. A'erehe myja ma'ema'e katu rahã, katu tiki. Ame'ẽ ke ukwa katu tipe. Pe, aja ma'ema'e ym rahã, ma'e ka'u te'eha ke ma'e ame'ẽ ke a'e.

5

Ima'ehũ ame'ẽ ta rehe har

¹ Ima'ehũ ame'ẽ ta! Apo pehẽ pe ihẽ apandu ta! Pehendu katurahã! Pyraraha ke pehẽ rehe uhyk ta. A'erehe pejixi'u hũ pexo. Pehẽ peahem hũ pexo tĩ. ² Awa mi'u pyta rahã, inem ta oho ipe. Ame'ẽja saka pema'e tĩ. Kanim ta tĩ. Ima'e mundeha ke hyru pe mou rahã, tarawe upa u'u. Ame'ẽja saka pehẽma'e mundeha ke tĩ. Pehẽ pemou hũ, ame'ẽ ke upa jaxer ta oho tĩ. ³ Tamatarer itatawa ke te'e mujã, ame'ẽ ke pematyr hũ tĩ. Itatuwyr ke te'e mujã, ame'ẽ ke aja tĩ. Pematyr hũ tĩ. Pete'e pemou hũ. A'erehe ipuxi hũ, ame'ẽja saka. Jaxer riki. Ipuxi hũ, a'erehe kuja mujekwa ngã pe. (Pekyty'ym aja mujekwa. Ima'e ym te ame'ẽ ta rehe pekyty'ym, aja pemujekwa. Katu ym aja.) Pematyr tar katu te hũ. Ame'ẽ ke pehẽ ke mujaxer ta. Ipuxi aja pehẽ ke mujaxer ta tĩ. Pyrara hũ pexo ta. 'Ar rehe angaha uhyk rahã, aja ta pehẽ.

⁴ Pehẽma'e kupixa pe amõ ta paraky ixo. Ame'ẽ ta pe pemuhepy ym riki. A'eta je'ẽ je'ẽ hũ. Mã peja pehendurahã! Pehẽma'e kupixa pe har ke amõ ta matyr. Ame'ẽ ta pe pemuhepy ym, a'erehe a'eta je'ẽ hũ tĩ. Ame'ẽ ke Tupã, jandema'e sawa'e te hendu. Pyrãtã te hũ ame'ẽ ke a'e. A'e riki kupixa jar ke mupyrara ta.

⁵ Kome'ẽ ywy pe pexo rahã, upa katu te ma'e ke namõ pexo. Nixói ha aja ym pehẽ pe. Pehẽ ruryha namõ jõ pexo. U'u ta ame'ẽ wan tapi'iruhu ke ijar jukwa. Ixa te ame'ẽ ke jukwa. Aja pehẽ tĩ. Pehẽ ruryha namõ jõ pexo rahã, pehẽ ka peho pexo, ame'ẽja saka. Arahã pehẽ ke Tupã mupyrara ta. Jukwa ta pehẽ ke, ame'ẽja saka tĩ. ⁶ Ma'e

jaxer ame'ě ke amō ma'ema'e ym. Pe, ehe har pepandu te'e. Ngāma'e kapitā pe pepandu: “Katu ym ame'ě ke” aja pepandu te'e. Pe, a'e ke ngā jukwa. Ame'ě ke pehē pe je'ěha mujywyr ym. Hendu te'e. Aja te'e jukwa. (Pe, ima'e ke pepyhyk peraho. Katu ym te aja.)

Jandema'e sawa'e te uwyriha rehe peharō katu pexo

⁷ Ihē mu ta! Pehē pe ihē apandu katu. (Ima'ehū ame'ě ta ke jandema'e sawa'e te mupyrara ta kŷ.) A'erehe a'e uwyriha rehe peharō katu pexo. Kupixa pe har tyarō, ame'ě ke kupixa jar harō hū ixo. Ma'eywa katu ame'ě ke rehe harō hū ixo. Upa ma'e ke jytym rahā, aman ke a'e harō ixo. Aman muhury ta ipe. Ame'ě ke harō hū ixo. ⁸ Aja pehē tī. Peharō katu pexo. Jandema'e sawa'e te uwyr Tate. Ame'ě rehe peharō katu te pexo rī.

⁹ Ihē mu ta! Mā peja peje'ě je'ě ym pehē jupe pexo! Aja pexo rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta. Mupyrara ame'ě ke kotete ixo, ame'ēja saka. Pahar a'e uwyr ta, aja a'e ixo. Mupyrara ta ngā ke a'e. ¹⁰ Ihē mu ta! Pehendu katurahā! Jandema'e sawa'e te je'ěha rupi je'ěha pandu ame'ě ta pandu pandu. Ymanihar je'ěha pandu ame'ě ta ke. A'eta rehe har pekwa pekwa pexo. A'eta ke amō mupyrara rahā, a'eta py'ahu te'e hendu. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym. Ame'ě ta aja pehē tī. Pehē py'ahu te'e pehendu tī. ¹¹ A'eta py'ahu te'e hendu, aja Tupā pyrara usak a'eta rehe aja mujekwa a'eta pe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe ame'ě ta hury katu ame'ě ta ke, aja japandu. Ymanihar Jo pyraraha rehe har pekwa katu. Ipy'ahu te'e hendu a'e tī. Tupā rehe jurujar katuha ke hijar ym a'e tī. Pe, upa rahā, pyrara Tupā usak ehe, aja mujekwa ipe. Ipy'a katu ehe tī, aja mujekwa ipe tī. A'erehe upa ma'e ke jandema'e sawa'e te me'ě me'ě ipe.

¹² Ihē mu ta! “Jande jama'e katu ta” aja pemanga katu rahā, ame'ē ke pema'ema'e katu. Amō we pepandu ym: “Jete atu te ihē apandu aja Tupā ukwa tī” aja pepandu ym pehē.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym.)

“Ywa ke mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pepandu ym tī.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym tī.)

“Kome'ē ywy keruhū mujā ame'ē ke ukwa katu” aja pepandu ym tī.

(Aja pepandu rahā, pema'ema'e katu ta, aja pemujekwa tar katu. Anī. Aja pepandu ym tī.)

Upa ma'e ke rehe har aja ym pepandu tī. “Anī” aja pepandu rahā, amō koty pema'ema'e ym. “Jete” aja pepandu rahā, amō koty pema'ema'e ym tī. Je'ēha pemutambyk rahā, pehē ke Tupā mupyrara ym ta.

Tupā namō pepandu pandu

¹³ Pehē ngi har amō pyrara ixo rahā, mā peja ame'ē rehe har Tupā namō a'e pandu pandu katu. Amō hury katu ixo my? Mā peja Tupā rehe har a'e jyngar katu.

—Ne jō riki katu te me'ē ke — aja jyngar jyngar.

¹⁴ Ahy ixo ame'ē ke pehī my? Tamūi ta ke a'e mujy'ar rahā, katu tiki. Jurujar katu ame'ē tama'e kapitā ta ke tamūi ta. Pe, ahy ixo ame'ē ke rehe har Tupā namō tamūi ta pandu pandu ta. Jandema'e sawa'e te je'ēha rupi ma'e ka rykwer ke a'eta kytyk ehe. Ipykā pyter pe kytyk. ¹⁵ Aja Tupā namō a'eta pandu pandu. Pe, Tupā mukatu ta, ame'ē rehe a'eta jurujar katu rahā, ahy ixo ame'ē ke manō ym ta. A'e ke Tupā mukatu ta. Ma'e ka'u te'eha ke ahy ixo ame'ē ke ma'ema'e. Ame'ē ke ipy'a ngi Tupā juhyk ta. Ipy'a jywy'r ta ehe. ¹⁶ Tupā namō pepandu pandu rahā, ahy ixo

ame'ě ke a'e mukatu ta. A'erehe ma'e peka'u te'eha ke pema'e rahã, ame'ě ke pepandu pandu katu pehẽ jupe. Pemukatu pehẽ juehe. Tupã namõ pepandu pandu katu pehẽ juehe har. Aja rahã, pehẽ ahy pexo rahã, pehẽ ke Tupã mukatu ta. Tupã rehe ipy'a ke amõ moĩ moĩ katu. A'e riki Tupã namõ pandu pandu rahã, ame'ě panduha aja Tupã ma'e katu ta kÿ.

¹⁷Jande aja Eri tĩ. Awa te'e a'e tĩ. Ymanihar Tupã je'ěha pandu ame'ě ke a'e. Tupã namõ a'e pandu hũ:

—Aman ke emungyr ym — aja ipe.

Pe, aman ukyr ym te riki. Heta hũ jahy kanim rahã, aman ukyr ym te. Kuja, kwaren ta i ndói (42) jahy hetaha kanim rahã, aman ukyr ym te. ¹⁸Pe, Tupã namõ a'e pandu tĩ. “Aman emungyr” aja pandu. Pe, aman ukyr tĩ. Pe, upa ma'eywa hury tĩ. (A'erehe Eri aja pehẽ tĩ. Tupã namõ pepandu pandu tĩ.)

¹⁹Ihẽ mu ta! Pehendu katurahã! Pehẽ ngi har amõ ixo. Tupã je'ěha jetehar te rehe hendu ym. Anĩ. Hijar oho. Pe, hendu ym ame'ě pe amõ pandu: “Tupã koty nde py'a emuruwak tĩ” aja ipe. A'erehe, Tupã koty ipy'a ke muruwak tĩ. ²⁰Aja rahã, manõha ngi jo'ok, ame'ėja saka. Ame'ě rehe Tupã ipy'a jywyr. Ma'e ka'u te'eha ke ma'ema'e. Mãte hũ ame'ě. Tupã ipy'a jywyr ehe. A'erehe manõha ngi jo'ok, ame'ėja saka.

Upa.

Tupã Je'êha
New Testament in Kaapor (BR:urb:Kaapor)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaapor

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaapor

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 20
Dec 2018
b46cc831-baa9-5b98-bd3d-1fb9f0357a11